

(המשך מעמוד 6)

שרות המודיעין הישראלי בשטחים ה- כבושים. באופן מזורז נהנה אבו-נידאל גם מעורבות של מדינות ערביות מסור- ימות. המנצלות אותו למען מטרותיהן שלהן.

מר סרטאוי סירב לציין לאילו מדינות ערביות הוא מתכוון, אולם ידוע היטב כי סוריה ועיראק אירחו את הקומנדו של אבו-נידאל וסייעו לו. למרות הית- רונות שהן הפיקו מכך, סיים מר סר- טאוי, "אנו מקווים כי המדינות הערביות האלה ישימו קץ לשיתוף-הפעולה שלהן (עם אבו-נידאל) אחרי שיענינו במיסמכים שברשותנו, החוששים את פרצופו של בן-חסותו".

עד כאן המאמר המלא של אריק רולו בלה מונד.

ישראלים

בבירות ובדמשק

כתבה זו גילה עיצאם סרטאוי כסוף-השיער רק טפח ממעשיו ו- מתוכניותיו בעבר למען השלום. רובם גנוזים עדיין במעטה של סודיות עמוקה, ובוודאי לא ייודעו אלא כעבור זמן רב. אולם הוא חשף בדבריו שתיים מתוכ- ניותיו הנועות, שלא יצאו לפועל. אין זו חובכה שלאחר-מעשה, כאשר מסכרו סרטאוי כי תוצאות הבחירות ל- כנסת העשירית היו עשויות להיות שונות לגמרי, אילו הוזמנה משלחת ישראלית לשאת את דבריה באוניה המועצה הלאו- מית הפלסטינית בדמשק, שנערכה חודש לפני כן. סרטאוי טיפל בשעתו ברעיון דרמאטי זה - העשוי להדהים במבט

ח"כ המערך הרצוג כנסת מועצת המנהלים של בנק דיסקונט

שהם גם פרקליטים בעלי-עסקים וחברי מועצות-מנהלים. שאולת מ- סוג זה התעוררו ללא-הרף גם ב- מהלך קיומה של "החברה לשרא"ף, והמאבק האחרון על השליטה בה. החברה לישראל נולדה אחרי מילי- חמת ששת-הימים. הנצחון הישראלי סיחרר ראשי רבים, ופינחס ספיר כינס בארץ ועידה כלכלית בינלאומית, שנועדה להפוך את ישראל למעצמה כל- כלית אדירה. המכשיר שהוקם: החברה לישראל, שמטרתה היתה לאסוף בתוך חמש שנים הון בסך 500 מיליון דולר - סכום שהיה גדול פי 80 מהתוצר הלאומי הגולמי של ישראל ב-1968. למעשה נאספו בתוך 10 שנים רק 55 מיליון דולרים -

על-פני השטח זוהי עיסקה מיס- חרית ותראל. עיסקה גדולה מאוד, אמנם, אך לא יוצא-דופן. הברון הצרפתי אדמונד הירוטשילד וקבוצת בנקים ישראלים קנו מניות בשווי המישה מיליארד וחצי לירות, ורכשו בדרך זו את השליטה המוחלטת בחברה לישראל. בדיקת המהלכים שהובילו לחתימת העיס- קה, מגלה כי מתחת לפני השטח רחשו אינטרסים מנוגדים רבי-עוצמה, והתנהל מאבק עקשני, שנטלו בו חלק כמה מהשמות הידועים ביותר בכלכלה ובפור- לטיקה הישראלית.

חובכה האמיתי במאבק לא היה הברון הירוטשילד, אלא בנק דיס- קונט, שעתה יש לו, למעשה, שני

באמנות בעלי-השיחה הישראליים. תוצאה אחרת היתה שהסכחות המתונים בצמרת פת"ח ואש"ף לא חשו לעורתי כאשר העמיד את עניין הדו-שיח עם כוחות- השלום הישראליים במרכז האירועים של המועצה הלאומית הפלסטינית בדמשק. אין ספק כי שיחתו עם אריק רולו, שהזיזרה את הכתבה המפי- תיעה ב"דה מונד", הוא פרי מח- שבה רבה. נראה כי סרטאוי סבור שהגיע הזמן לחדש בתוכני אש"ף את הוויכוח על דרכו, ולהכריח את עמיתיו לחשוב על העניין מחדש, לאור ההתפתחויות האחרונות וה- הפכנות האורבות לתנועה הפלס- טינית.

אין גם ספק כי דבריו יעוררו תשומת- לב רבה בארצות-הברית. אחת התופעות המזרות שבהן נתקל סרטאוי במאבקו הממושך ועתיר-הסכנות למען השלום היא הצורה שבה התייחסו אליו האמריקאים. סרטאוי, שלמד בארצות-הברית ושעבד בה כמנתח-לב בעל-מוניטין לפני שחזר למרחב והקים בה אירגון-פידאיון עצמאי (שהתמוגז לאחר מכן עם פת"ח), אינו יכול לחזור אליה. כאשר הגיע לשם בשליחות-שלום מטעם אש"ף, נדרש לצאת משם באמתלה טכנית מגוחכת - פרטים בלתי-מדוייקים בדרכון הדיפלומטי התו- ניסי שבו החזיק. האמריקאים, שידעו היטב כי הוא מסכן את חייו לוס-יטם למען השלום, התייחסו אליו כפי שלא התייחסו אל אנשי חזית-הסירוב הפלס- טינית, המבקרים בארצות-הברית באי-ן מפריע (ראה בעמוד 13 מאמרו של אורי אבנרי, "האם רוצה ארצות-הברית ב- שלום?")

תגובות

חפוזות

ל תכן מאוד כי סרטאוי רצה בשיחה זו להביא גם להתערבות חדשה של כוחות-השלום בישראל, שהובסו בבחירות האחרונות.

התגובות בישראל על הכתבה היו, בימים הראשונים, מזורות, ולעיתים כמעט היתוליות.

המאמר פורסם בפאריס בצהרי היום החמישי, והכתבים הישראליים דיווחו על תוכנו לעיתוניהם, לרדיו ולטלוויזיה. היו אלה דיווחים שיטחיים למדי, כאשר מר- בית הכתבים עירבבו בדיווח את הירחור-י ליבם, הוסיפו פרטים שלא נכללו בכתבה עצמה והשמיטו קטעים אחרים. רק ביום הראשון השבוע הגיעו ארצה גליון העיתון, ובו הכתבה המקורית.

כמה עסקנים, שאר ראו את ה- כתבה עצמה, מיהרו לעלות על ה- עגלה ולפרסם הודעות לעיתונות, שזיכו אותם בכותרות.

כך הודיע ח"כ יוסי שריד כי הוא, "מוכן להיפגש עם יאסר ערפאת". היתה זאת הודעה נחפזת למדי, כי שריד לא הודיע אם הוא מוכן לעמוד בתנאי היחידים שהעמיד סרטאוי בדבריו: שבבעלי-השיחה הישראליים יסכימו לשיבת ישראל לגבוי- לות 1967, להכריח בזכות העם הפלסטיני להקמת מדינה ריבונית בגדה וברצועה ולהקמת באש"ף ככנציג הבלעדי של העם הפלסטיני. אך דבריו התפקדו כדי לעורר סערה של הכחשות והתקפות, כמצופה, והפכו את שריד לגיבור-היום.

לפני שלוש שנים סירב שריד לבוא לוועידה למען השלום שנערכה בוויניג- טון, מפני שהזמן אליה גם נציג רישמי של אש"ף - אותו סרטאוי עצמו. לאחר מכן הודיע שריד באופן סנסציוני שסירב להיענות להזמנה להיפגש עם ערפאת - הזמנה שעצם שיגורה הוכחש על-ידי סרטאוי, ושלא היתה אלא פרייהדמיון של כמה יהודים אוסטריים.

גם הודעות של אישים ישראלים אחרים לקו בחוסר-רצינות. בעליהן הגיבו על העזתו של סרטאוי כאילו היתה סנסציה, אחת מני רבות, והפכה לעוד סערה בכוס-מים תורנית, מן הסוג, "המעטיר" את ישראל כל שני וחמישי. דברי סרטאוי היו ראויים ליחס של יותר כובד-ראש. אך לא התגובות המוידיות השור- בות. אין ספק שסרטאוי מתכוון לפתוח בתהליך חדש, ארוך-טווח. יוזמתו מחייבת השכונות-נפש מחודש במחנה-השלום הישראלי. מחנה זה צריך להתרחב - כמישאלתו של סרטאוי עצמו - הרבה מעבר ל- הפוליטיים הקיימים עתה.

סרטאוי (משמאל) עם ערפאת מי עולה על העגלה?

הראשון - באופן מעשי. הוא גם הגה, לפני כן, את הרעיון שמשלחת של כוחות- השלום הישראליים תוזמן לביירות, לשם חילופי-דיעות עם יאסר ערפאת - כשם שמשלחות של כוחות-השלום האמרי- קאיים הוזמנו להצאנו, לשיחות עם הור- צ'ימי, בעת מלחמת ויאט-נאם.

סרטאוי אינו מבחין בין ציונים ודאי-ציונים בישראל. לבגין, קנ- התפרדה האמיתי עובר בין מי ש- מוכן להסכים להקמת מדינה פלס- טינית - ומי שמתנגד לכך.

אלה הן רק שתיים מן היוזמות הנר- עזות, רבות התנופה והדמיון, שסרטאוי הגה אותן. הוא העלה כמה מהן עוד לפני שאנוור אל-סאדאת הדחיק את העולם במחווה דרמאטית משלו - ביקורו ההיסטורי בירושלים. עוד לפני אל-סאדאת האמין סרטאוי בחשיבות המכרעת של דעת-הקהל הישראלית, ובאפשרות להש- פיע עליה על-ידי יוזמות-שלום דרמא- תיות, גלויות וכנות.

גישה זו נתקלה לא-פעם בהתנגדותם של עמיתיו בצמרת אש"ף - ולא רק הקיצוניים, הדוחים בכלל את רעיון- השלום, אלא גם המתונים, השואפים לשלום עם ישראל, אך החוששים מפני יוזמות גלויות, "בטרם עת". אחדים מהם, ובראשם יאסר ערפאת עצמו, תמכו בשקט בפעולותיו של סרטאוי, כפי שהוא רמז בשיחתו עם רולו, אך הסתייגו מן הדברים כאשר הפכו פומביים. התוצאה היתה שפגישותיו של סרטאוי באירופה עם ראשי התנועה הישראלית למען שלום ישראלי-פלסטיני (ובניהם מתי פלד, אורי אבנרי, יעקב ארנון, לובה אליאב, מאיר פעיל ויוסי אמיתי) הוכחשו רשמית בבירות - בצורה שפגעה קשות

להלכה הם נציגי העם - הפונים אליהם מתוך ידיעה

וחברה לישראל לא עמדה במיגבלות החוק. ההגבלה על המחזיקים במניות גרמה לשרשרת של מעשי הונאה בקנה-מידה בינלאומי, כאשר הון ישראלי הועבר לח"ל והופיע מחדש כאילו היה הון זה, תוך מיסת חוקיהן של שלוש מדי- נות: ישראל, גרמניה ושווייץ. את העיסקה ביצע מנכ"ל החברה דאז, מיכאל צור, שהגיע, בסופו של דבר, לבית-הסוהר. העיסקה, הקרויה "סיבובית", בוצעה בידיעתם ועל-פי אישורם של אשר ידלן, בנו גיטר מבוג דיסקונט, מרדכי לימון (נציגו של רוטשילד), ברוך יקותיאלים ממועצת-המנהלים של בנק לאומי ואחרים - כולם אנשי מועצת-המנהלים של החברה לישראל.

במשך כמה שנים נרגעו הרוחות, אך בשנים האחרונות התחוללו כמה סערות, כאשר נודע כי הגרמנים, שהחזיקו מניות בערך נקוב של 15 מיליוני דולרים, מבקי- שים למכור את חלקם בחברה. לקראת האסיפה השנתית של בעלי- המניות, שנערכה בדצמבר 1980, היו קופצים רבים על מניות הגרמנים: קבוצת משקיעים דרום-אמריקאים הציעה להם 9 מיליוני דולרים. קבוצת דנות, הנחמכת על-ידי בנק לאומי, הציעה להם 14.5 מיל- יוני דולרים. המיליארדר שאול אייזנברג, שקודם לכן שיתף פעולה עם הגרמנים, המתין גם הוא. רוטשילד ושותפיו - שלושת הבנקים הישראליים - הצליחו לסכל את העיסקה בין הגרמנים ודנות, שכבר כמעט נחתמה.

השנה נערכה ההסתערות הסופית על מניות הגרמנים ועל מניות הממשלה, שגם היא ביקשה למכור את חלקה בחברה. הנריות הראשונות בקרב על השליטה נודו ממישרדיהם של משה שחל וחיים צדוק. מישרד עורכי-הדין של שחל הגיש הצעה לממשלה לרכוש את מניותיה. ה-

טה ב"חברה לישראל". אחד מי- חברי מועצת-המנהלים של בנק דיסקונט הוא עורך-הדין חיים (וי- וויאן) הרצוג. הרצוג הוא חבר- כנסת חדש מטעם המערך.

הוא כנסת אחר - ותיק יותר - חזק יוצר סיעת המערך, משה שחל. כמאבק על השליטה ב"חב- רה לישראל" ייצג שחל את המוני- יוצרים ברוך רפפורט ומינה ברנר, שותפו לעסקים של שרהעני דעני יינייבכדה יעקב מרידור.

שחל ייצג את המפכדים. מייצג אחר של מפכדים אחרים הוא מי שהיה שרהמישפטנים בממשלת ה- מערך, חיים צדוק. צדוק ייצג את ההסתדרות, שגם זה היו תצעות לגבי מניות "החברה לישראל".

מתחת לפני השטח רוחשת גם פצצת הזמן ששמה חוק החברה לישראל. על-פי חוק זה, לא תיהנה החברה לישראל מה- ההקלות במס וקבונן לה, אם לא יהיו לפחות 80% ממניותיה מוחזקות בידי תושבי-חוק. העיסקה האחרונה הקטינה, למעשה, את חלקם של תושבי-החוק ב- חברה, ועתה הוא נופל בהרבה מ-80%.

עיסקה

"סיבובית"

ה אם ינסה עתה השר יעקב מרידור להשפיע על שרהאוצר, יורם ארידור, למנוע מהחברה את ההקלות במס? האם יגיש חברה-כנסת שחל שאילתא לשרי האוצר, מדוע אינו נוהג על-פי החוק? האם יתייצב מולו חברו לסיעה חיים הרי צוג, ויתבע כי החברה תמשיך ליהנות מהקלות המס? השאלות הללו אינן תיאורטיות. הן מתחייבות מן המצב שבו קיים עירוב תחומים מתמיד בין אנשי- עסקים, חברות-ענק, ופוליטיקאים